

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

DÜNYAM ISINIRKEN, NE YAPMALIYIM?

Proje No: 7739

Lisans Öğrencisi Katılımlı Araştırma Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Dr. Öğ. Ü. Hayrunnisa Mazlumoğlu
Tortum Meslek Yüksekokulu
Elektrik ve Enerji Bölümü

Araştırmacılar

Öğr. Gör. Elif ÖNAL
Öğr. Gör. Işıl Nehir Yılmaz
Bilal AKBABA
Veli Oğulcan Oğul
Serhat SARAÇ
Salih DENİZ
Zeynep ŞAFAK
Sena EŞİNGEN
Tortum MYO

Ocak 2020

ERZURUM

ÖNSÖZ

Geçmişten günümüze insanlar varoluş ve konforlu yaşam aktiviteleri için sürekli doğayı kullanım çabası içerisindeyler. Aşırı kullanımlar ve dolaylı etkileşimler sonucu oluşan insan kaynaklı çevre sorunları sürdürülebilir kullanım politikaları ile önlenabilir ya da etkisi minimuma indirilebilir. Sürdürülebilirlik çerçevesinde yapılması gereken ilk şey toplumlardaki bilinç eksikliklerini gidermektir. Bu bilincin oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla; Atatürk Üniversitesi Tortum Meslek Yüksekokulu "Sanat ve Medya Kulübü" tarafından, global bir çevre sorunu olan 'Küresel Isınma ve İklim Değişikliği' konuları hakkında neler yapılabileceği düşünülmüş ve 'Dünyam Isınırken, Ne Yapmalıyım?' projesi hazırlanmıştır. Projede Atatürk Üniversitesi kampüsünde öğrencileri bilinçlendirmeye yönelik el broşürleri hazırlanmış ve dağıtımı yapılmıştır. Çevreye karşı nasıl korumacı tavırlar sergilememiz gerektiği broşürlerde hazırlanan görsellerle sergilenmeye çalışılmıştır. "Dünyam Isınırken, Ne Yapmalıyım?" isimli bu projemiz, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmeye uygun görülmüştür (Proje Kodu : FLP-2019-7739) .

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
ÖZET	5
ABSTRACT	6
1. GİRİŞ	7
2. GENEL BİLGİLER	7
3. MATERYAL ve YÖNTEM	9
4. BULGULAR	10
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	13
6. KAYNAKLAR	14

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ÖZET

İçinde bulunduğumuz yüzyılda çevreye olan baskılar artmış ve etkilerini global düzeyde hissettirmeye başlamıştır. Çevre sorunlarıyla mücadelede sorunları sürdürülebilirlik çerçevesinde ele alarak, sorunun tanıtılması ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. "Dünyam Isınıyor, Ne Yapmalıyım?" projesi ile Erzurum Atatürk Üniversitesi kampüsünde üniversite öğrencilerine Küresel Isınma ve İklim Değişikliği konusunda bilinçlendirme ve farkındalık çalışması yapılmıştır. Bu global sorunun tanımı, etkileri ve sürdürülebilir koruma ilkeleri içerisinde bireyler olarak neler yapılabileceği konusunda görsel anlatımlarla zenginleştirilmiş el broşürleri hazırlanmıştır. Broşürler yükseköğretim bünyesinde olan öğrencilerimizin oluşturduğu "Sanat ve Medya Kulübü" öğrencilerince öğretim elemanları Elif Önal ve Işıl Nehir Yılmaz koordinatörlüğünde dağıtılmıştır. Projenin tamamlanmasıyla yeni nesil üniversite yaklaşımında Atatürk Üniversitesi olarak Küresel Isınma ve İklim Değişikliği konusunda bilinçli öğrenci kitlesi oluşturulmasına katkı sağlanmıştır. Gerçekleşen proje ile 'Küresel Isınma ve İklim Değişikliği' konusunda ülkemizde üniversiteler içerisinde payımıza düşen sorumluluğu üstlenerek, geleceğe ebeveyn olacak bilinçli gençlerin kazandırılması ile sorunla mücadelede etkili bir yaklaşım sergilenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Küresel Isınma, Farkındalık, Sürdürülebilirlik, Çevre Bilinci, Gönüllülük

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ABSTRACT

In the century we are in, the pressures on the environment have increased and started to feel its effects on a global level. In the fight against environmental problems, it is necessary to raise the problem and raise awareness by addressing the problems within the framework of sustainability. With the "My World Is Warming, What Should I Do?" Project, awareness-raising and awareness-raising activities have been carried out for university students at the Erzurum Atatürk University Global Warming and Climate Change campus. Hand brochures enriched with visual explanations about the definition, effects and sustainable protection principles of this global problem have been prepared. The brochures were distributed by the students of the "Art and Media Club" created by our students under the coordination of faculty members Elif Önal and Işıl Nehir Yılmaz. With the completion of the project, Atatürk University, as a new generation university approach, contributed to the creation of a conscious student group on Global Warming and Climate Change. With the project, an effective approach has been shown in the fight against the problem by carrying the conscious young people who will become parents to the future by taking our responsibility on "Global Warming and Climate Change" in our country.

Keywords: Climate Change, Global Warming, Awareness, Sustainability, Environmental Awareness, Volunteering.

1. GİRİŞ

İnsanoğlu varoluştan günümüze kadar yaşamını sürdürmek için sürekli doğayı kullanım içerisinde olmuştur. Zamanla kendini geliştiren insan, hayatını kolaylaştıracak teknolojileri bularak sanayi devrimine ulaşmıştır. Gelişimlere paralel olarak doğaya karşı sürekli tüketimde artışlar ve geri dönüşümü sağlanamayan hasarlar oluşmaya başlamıştır. Bu tüketimlerin başında enerji sağlamak için fosil yakıtların aşırı kullanılması, doğanın akciğeri ormanların tahribatı ve aşırı nüfus artışına bağlı tüketimler yer almaktadır. Buna bağlı atmosfere gereğinden fazla verilen gazların sera etkisi yaratması sonucunda, dünya yüzeyinde sıcaklık artması durumu yani küresel ısınma meydana gelmektedir. Küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleri de beraberinde oluşan tehditleri doğurmuştur. Giderek artan bu tehditlerin artık insan yaşamında hissedilir etkileri görülmeye başlamıştır. Bu etkilerin giderilmesi ya da en aza indirgenmesi gereği aciliyet kazanmıştır. Bunun için atılması gereken ilk adım sorunu tanımak ve etkileri konusunda bilinçlenmektir. Oluşan bilinçli bir toplum ile bugün ve gelecek düşünülerek çevreye karşı korumacı tutumlar sergilenecektir (Yılmaz ve Önal, 2017).

Atatürk Üniversitesi Tortum Meslek Yüksekokulu "Sanat ve Medya Kulübü" tarafından hazırlanan proje kapsamında, bilinçlendirme çalışmaları için sorunun tanımı, etkileri ve etkileriyle mücadele için bireyler olarak neler yapabileceğimiz konusunda teorik bilgilendirmeler yapılmıştır. Teorik bilgilerin akılda kalması amacıyla görseller ile zenginleştirilmiş el broşürleri hazırlanarak hedef kitleye kampüs içerisinde dağıtım gerçekleştirilmiştir. El broşürleri, konu önemine dikkat çekmek ve hedef kitleyi cezbetmek amacıyla küresel ısınma ve iklim değişikliği temasını vurgulayan özel olarak tasarlanmış önlükleri giyen öğrenciler tarafından yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Yapılan proje ile günümüzde dünyanın ortak sorunu olan "Küresel Isınma ve İklim Değişikliği" konusuna dikkat çekmek ve bilinçlendirme çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Günümüz şartlarında yaratıcı, girişimci, sorun çözücü, bilgiyi yapılandırıcı ve dönüştürücü bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Atatürk Üniversitesi bünyesinde kişisel olgunlaşma sürecinde olan üniversite öğrencileri de sadece mesleki eğitimle değil toplumsal duyarlılıkları konusunda da etkin bireyler olmalıdır.

Küresel Isınma ve İklim değişikliği konusunda literatürde farklı çalışmalar yapılmıştır. Ünlü ve ark.(2011) yapmış oldukları bir çalışmada Türkiye’de çevre eğitimi alanında yapılmış Küresel Isınma ve Sera etkisi konulu akademik araştırmaların sonuçlarını incelemiştir. Elde ettikleri sonuçlara göre Türkiye literatüründe küresel ısınma konusunun öğretimi ile ilgili 2000–2010 döneminde yapılmış olan akademik çalışmaların daha ziyade 2007–2010 yılları arasında yoğunlaştığı görülmüştür. Bu on yıllık süre zarfında yayınlanmış makalelerin ve bildirilerin ortaya koyduğu sonuçların, kavram yanılgıları ve akademik bilgi düzeyi kategorilerinde pozitif yönde bir gelişme olmadığını belirtmişlerdir. Genel bir

değerlendirme yaparak katılımcıların küresel ısınma ve sera etkisi konularında çok sayıda kavram yanılgısı yaşadığı, akademik bilgi düzeylerinin yetersiz ve bilimsellikten uzak olduğundan bahsetmişlerdir. Algı boyutunda ise bireylerin küresel ısınma ve çeşitli çevre sorunlarının oluşturduğu tehditler konusunda farkındalıklarının ve duyarlılıklarının yüksek bir seyir izlediğini belirtmişlerdir. Demir ve ark.(2016) Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin küresel ısınmaya yönelik bilgi ve farkındalık düzeylerinin araştırılması başlıklı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Üniversite öğrencilerinden oluşan 381 denek üzerinde yüz yüze anket uygulamasıyla; bireysel özellikleri, iklim değişikliği farkındalık düzeyi, iklim değişikliğinin öğrenci aktivitelerine etkisi, iklim değişikliği ile gelen zorluklar ve iklim değişikliği ile mücadele çabaları ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda, anket sonuçları değerlendirilerek katılımcıların konuya ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğinin tespiti yapılmış ve elde edilen bilgilere göre uygulanabilir stratejiler oluşturmaya çalışmışlardır. Ayrıca iklim değişimine karşı alınması gerekli önlemler ve halkın görüşleri doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur. Özcan (2018) ise İklim değişikliği konusunda farkındalık geliştirme projesi kapsamında Türkiye'deki illerin değerlendirmesini yapmıştır. Bursa, Trabzon ve Gaziantep illeri örneğinde çalışmasını gerçekleştirmiştir. Sonuç olarak ise, iklim değişikliği ile mücadele ve iklim değişikliğine uyum konularında değerlendirmeler yapılarak; çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Söz konusu konular kapsamında, öncelikle, yerel iklim değişikliği eylem planlarının ivedilikle hazırlanması gerektiğini belirtmiştir.

Küresel Isınma ve İklim değişikliği konusunda kavram yanılgılarını ortadan kaldırmak ve farkındalık düzeyinin doğru bilgilerle artırılması yönünde hazırlanan bu projenin genel amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz;

- 1.Öğrencilere yaşadığı çevreyi korumaları ve bu çevreyi gelecek nesillere de yaşanabilir şekilde bırakma sorumluluklarının kazandırılması,
- 2.Günümüz ve geleceği tehdit eden önemli sorunlardan biri olan küresel ısınma ve iklim değişikliği konusuna dikkat çekerek, konu hakkında bilgilendirme yapmak,
- 3.Bu önemli çevre sorununun yaşamlarına etkilerinin neler olabileceğini vurgulamak,
4. Sorunun etkileriyle mücadelede bireyler olarak neler yapabileceğimizi öğretmek,
5. Bilinçlenen hedef kitlenin aileleri ve diğer fertler ile bilgi paylaşımında bulunarak sorunun farkındalık düzeyinin yayılmasını sağlamak,
6. Yeni nesil üniversite yaklaşımında Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin toplumsal duyarlılık çalışmalarına etkin katılımlarını sağlayarak aktif, yaratıcı, sosyal yönü gelişmiş, sorumluluk sahibi gibi özelliklerine katkıda bulunulması ve kişisel gelişimlerine faydalı olunması amaçlanmıştır.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Projenin gerçekleştirildiği hedef kitleyi Atatürk Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Projenin yöntemi kapsamında ilk aşamada el broşürleri için "Küresel Isınma ve İklim Değişikliği"nin ne olduğunu, sorunun insan yaşamına etkileri ve bu etkilerle mücadelede neler yapılması gerektiği ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Toplanan veriler üniversite öğrencilerinin algılama düzeyleri doğrultusunda bilinçlendirme ışığında düzenlenerek broşürlerin teorik bilgi bölümü oluşturulmuştur. İkinci aşamada oluşturulan teorik bilgilerin görsel sunumla zenginleştirilmesi için el broşürlerinin tasarımları yapılmıştır. Görsel tasarımlar yüksekokul grafik tasarım programı öğrencileri tarafından yapılmıştır. Üzerinde bilimsel bilgilerin yer aldığı görsel olarak tasarlanan bu broşürlerin dağıtımına uygunluğunun kararının verilmesi için Atatürk Üniversitesi Kurumsal İletişim Direktörlüğünün onayından geçirilmiştir. Sonraki aşamada broşür tanıtımı yapacak öğrencilerin "Küresel Isınma ve İklim Değişikliği" temalı önlükler tasarlanıp, üretimi yapılmıştır. Son olarak projede yer alan yüksekokul öğrencilerimiz hazırlanan önlükleri giyerek kampüs içerisinde öğrenci yoğunluğunun olduğu saat ve yerlerde el broşürlerinin dağıtımını yapmışlardır. Proje aşamaları ve dağıtım süreci fotoğraflanarak görsel-somut çıktılar elde edilmiştir.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

4. BULGULAR

Proje aşamasında tasarlanan el broşürlerinin basılmış hali ve dağıtımlarının gerçekleştirilmesi elde edilen bulgulardır (Şekil 1,,5.).

Şekil 1. Tasarımı yapılan el broşürünün ön ve arka kapak bölümünden görünüm

Şekil 2. Tasarımı yapılan el broşürünün iç sayfalarından görünüm

Şekil 3. El broşürlerinin dağıtımından görünüm

Şekil 4. El broşürlerinin dağıtımından görünüm

Şekil 5. El broşürlerinin dağıtımından görünüm

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Atatürk Üniversitesi Tortum Meslek Yüksekokulu Sanat ve Medya Kulübü tarafından Atatürk Üniversitesi BAP desteği ile "Dünyam Isınırken, Ne Yapmalıyım?" projesi Atatürk Üniversitesi kampüsünde gerçekleştirilmiştir. Projenin amaçları doğrultusunda gerçekleştirilen bilinçlendirme çalışmaları için sorunun tanımı, etkileri ve etkileriyle mücadele için bireyler olarak neler yapabileceğimiz konusunda tasarlanıp, dağıtımı yapılan el broşürleriyle teorik bilgilendirmeler yapılmıştır. Dağıtım sırasında öğrencilerin yoğun ilgisi ve olumlu tepkileri alınmıştır.

Ülkemizde Küresel Isınma ve İklim değişikliği konulu gerçekleştirilen çalışmaların özellikle son 10 yıl içerisinde yoğunluk kazandığını söyleyebiliriz. Ancak yapılan çalışmalara bakıldığı zaman konu genel çerçevede ele alınmış ve farkındalık düzey araştırmaları yapılmıştır. Belirlenen farkındalık düzeyleri doğrultusunda bilinçlendirmeye yönelik uygulamalı çalışma bilimsel literatürde yok denecek kadar azdır. Bu çerçevede gerçekleştirilen proje ile uygulamalı bilinçlendirme yapılarak bilimsel birikime fayda sağlanmıştır diyebiliriz. Ayrıca projenin yerel yönetimlerin iklim eylem planlarına dahil etmeleri gereken bilinçlendirme çalışmalarına örnek teşkil ettiği düşünülmektedir. Çevre sorunlarına karşı sorumlu bireylerin arttırılması ile toplum refahına olumlu katkılar sağlanması da projeden elde edilen diğer bir sonuçtur.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

6. KAYNAKLAR

Demir M., Canatan E., Caner A.M. (2016). "Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Küresel Isınmaya Yönelik Bilgi Ve Farkındalık Düzeylerinin Araştırılması", International Winter Cities Symposium, ERZURUM, TÜRKİYE, 10-12 Şubat 2016, pp.100-117

Özcan Yıldırım K. (2018). 'İklim Değişikliği Konusunda Farkındalık Geliştirme Projesi Kapsamında Türkiye'deki İllerin Değerlendirilmesi: Bursa, Trabzon ve Gaziantep Örnekleri' Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 245 Aralık 2018 Cilt 20 Sayı 2 (245-271) DOI:10.26468/trakyasobed.502209

Ünlü, İ., Sever, R., Akpınar, E. 2011.'TÜRKİYE'DE ÇEVRE EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ KÜRESEL ISINMA VE SERA ETKİSİ KONULU AKADEMİK ARAŞTIRMALARIN SONUÇLARININ İNCELENMESİ' Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13-1

Yılmaz, N., Önal E. (2017). ' Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Bilinçlendirme Çalışmalarına İllüstratif Yaklaşımlar' Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi 25-26 Kasım 2017, Antalya.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ